

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Versie april 2016

14

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het bevoegd gezag van

De Stichting Katholiek Primair Onderwijs te Roosendaal (KPO)

Overwegende

- dat KPO verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van het onderwijs en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van onderwijs aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij KPO op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat KPO een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen KPO werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat KPO in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerkers in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor KPO werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent op de school;

Met de aanvullende bepalingen

1. De meldcode past binnen de zorgroute van de school en sluit aan bij de ondersteuningsniveaus (zie notitie: Samen Zorg dragen, de zorgroute)
2. De beroepskracht is signaleerder (niveau 1) en overlegt op ondersteuningsniveau 2 en 3 met de specialist van het ondersteuningsteam (bijv. de IB-er), de laatst genoemde begeleidt de leerkracht in zijn observaties en dossiervorming

3. De specialist van het ondersteuningsteam kan het vermoeden van mishandeling of huiselijke geweld als casus inbrengen bij het ZAT als onderdeel van de meldcode stap 4
4. De medewerker voert samen met de specialist van het ondersteuningsteam het gesprek met het kind
5. De medewerker draagt samen met de specialist van het ondersteuningsteam indien van toepassing zorg voor de melding
6. De directeur wordt te allen tijde op de hoogte gebracht wanneer er van toepassing van de meldcode sprake is; hij is verantwoordelijk voor de eventuele melding.
7. De schoolcontactpersoon draagt zorg voor de invoering van de meldcode op schoolniveau
8. De schoolcontactpersoon bewaakt dat de meldcode wordt gehanteerd zoals bedoeld
9. KPO ondersteunt de scholen bij het invoeren en hanteren van de meldcode middels een opdracht aan een beleidsmedewerker die deze taak op zich neemt.
10. De aandachtsfunctionaris rapporteert periodiek aan het bestuur over de uitvoering van de meldcode op de scholen en stuurt indien nodig bij.

In aanmerking nemende

- de Wet bescherming persoonsgegevens
- de Wet op de jeugdzorg
- het IVRK (Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, art. 3 en 19) dat de Nederlandse wet overstijgt en aangeeft dat het belang van het kind leidend is bij elk dilemma.

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast:

Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 0: In gesprek met ouders / verzorgers

In de meldcode gaat men er van uit dat er regulier overleg / communicatie is met de ouders/ verzorgers over de voortgang van de leer- en welzijns ontwikkeling van het kind in het onderwijs. . Ook wanneer er zorgen zijn over het leren en/of het welzijn van het kind spreekt de medewerker hierover met de ouders / verzorgers van de leerling. Hiertoe hoort ook de communicatie tussen de medewerker en het kind.

De bevindingen worden vastgelegd. Pas wanneer er zorgelijke signalen zijn richting mogelijke mishandeling of misbruik dan volgt men de stappen van de meldcode.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Als een medewerker signalen opvangt van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt van hem gevraagd om deze signalen in kaart te brengen. Hij legt de signalen vast, evenals (de uitkomsten van) de gesprekken die hij over de signalen voert, de stappen die hij zet en de besluiten die hij neemt.

Ook de gegevens die de signalen weerspreken worden vastgelegd. Bij het in kaart brengen van signalen volgt de medewerker de protocollen en aanwijzingen van zijn eigen organisatie of praktijk. *Dossiervorming (digitaal) is belangrijk.*

Stap 2: Collegiale consultatie (ondersteuningsniveau niveau 2) en zo nodig raadplegen van veilig thuis (door de IB-er)

De tweede stap is het overleg over de signalen. Intern overleg en consultatie. Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is overleg met een collega noodzakelijk. Binnen de organisatie van de school is dit de specialist binnen het ondersteuningsteam (bijv. de IB-er).

Stap 3: Gesprek met ouders / verzorgers

Na het collegiaal overleg en eventueel het adviesgesprek met veilig thuis volgt een gesprek met de ouders/ verzorgers van het kind..

Doel van dit gesprek is om de zorgelijke signalen die in stap 1 in kaart zijn gebracht en bij stap 2 collegiaal zijn besproken (waarbij mogelijk ook advies is gevraagd bij het AMHK), met de ouders/ verzorgers te bespreken. Belangrijk is om in het gesprek niet beschuldigend of oordelend te zijn, maar de feitelijke signalen te bespreken en ouders te vragen of zij de zorgelijke signalen herkennen. Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

In het gesprek met de ouders gaat het er om dat de medewerker

1. het doel van het gesprek uitlegt;
2. de signalen, dit wil zeggen de feiten die hij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij heeft gedaan, bespreekt;
3. de ouders uitnodigt om daarop te reageren;
De reacties van ouders kunnen de zorgen doen versterken of verminderen. Op grond daarvan komt de medewerker tot een interpretatie van de feitelijke signalen en wat hem in reactie daarop door ouders verteld is.
4. afspraken maakt met ouders over verdere stappen / acties en deze documenteren

Het gesprek wordt gevoerd door de medewerker samen met de specialist uit het ondersteuningsteam.

In het gesprek maakt de medewerker van de school aan ouders duidelijk dat het hem vooral te doen is om de veiligheid en ontwikkeling van hun kind. Wanneer tijdens het gesprek blijkt dat ouders zorgen onderkennen en bereid zijn tot hulp t.b.v. de veiligheid voor hun kind, is dat een belangrijk resultaat. Daarin kan de school een bemiddelende rol op zich nemen.

In situaties waarin ouders terughoudend, defensief of agressief reageren, is er reden te meer om je zorgen te maken. Ook moet rekening gehouden worden met het feit dat het kind door iemand anders dan de ouders(s) mishandeld kan worden. Wanneer ouders de zorgen niet onderkennen,

geen verklaringen geven en niet bereid lijken tot hulp of verbetering, zullen de zorgen over de situatie van het kind toenemen.

het gesprek biedt dus extra informatie om tot een beoordeling van de situatie te komen (zie volgende stap).

Stap 4: Wegen van het geweld of de kindermishandeling

Na de eerste drie stappen beschikt de school al over redelijk veel informatie: Deze stap vraagt van de school dat zij het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling inschat, evenals de aard en de ernst van dit geweld. Bij twijfel kan ook hier contact worden opgenomen met veilig thuis

Stap 5: Beslissen: Hulp organiseren of melden

Na de weging van stap 4 moet de medewerker, ondersteund door de specialist uit het ondersteuningsteam, tot een besluit komen: zelf hulp organiseren of een melding doen. Er wordt altijd actie verwacht.

De melding geschiedt bij : het AM(H)K *)

Voorzitter College van Bestuur KPO,

Dhr. J. Verdaasdonk

Roosendaal,

datum

Bijlage I

Meldcode verplicht

Het gebruik van een meldcode heeft een positief effect op het voorkomen en bestrijden van kindermishandeling en huiselijk geweld. Professionals die in hun beroep omgaan met kinderen moeten daarom verplicht met een meldcode gaan werken als zij een signaal krijgen van huiselijk geweld.

De wet betreffende de meldcode is op 1 juli 2013 in werking getreden

In de wet staat dat organisaties en professionals in de volgende 6 sectoren een meldcode moeten hebben:

- gezondheidszorg;
- onderwijs;
- kinderopvang;
- maatschappelijke ondersteuning;
- jeugdzorg;
- justitie.

Het gaat om de meldcode voor:

- huiselijk geweld;
- kindermishandeling;
- seksueel geweld;
- vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis);
- eer gerelateerd geweld;
- ouderenmishandeling

De KPO- organisatie zal, als zij aan toezicht door de inspectie is onderworpen, door de inspectie kunnen worden aangesproken op het beschikken over een meldcode én op het scheppen van de randvoorwaarden waardoor de beroepskrachten die binnen een organisatie werkzaam zijn, de meldcode in een veilig werkklimaat kunnen toepassen. Individuele beroepskrachten binnen de organisatie kunnen worden aangesproken op de feitelijke toepassing van het stappenplan in de meldcode bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Bij de inrichting van de meldcode is het basismodel meldcode gehanteerd voor het opstellen van een code voor de KPO organisatie.

De volgorde van de stappen is niet dwingend. De beroepskracht heeft op enig moment in het proces alle stappen doorlopen, voordat hij besluit om een melding te doen. De meldcode sluit aan bij de 5 ondersteuningsniveaus die binnen de zorgroute (Samen Zorg dragen: de zorgroute) worden gehanteerd.

Bijlage II

Beroepsgeheim en toestemming van de ouder(s)/ verzorger(s)

Beroepsgeheim

Het beroepsgeheim kan op drie gronden doorbroken worden:

- de Koninklijke weg: toestemming van de betrokkene(n)
- Wettelijk verplichting, bijvoorbeeld bij niet- natuurlijke dood
- Conflict van plichten: het spreekbelang gaat boven het zwijgbelang

Iedere beroepskracht die individuele cliënten hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over de cliënt aan derden te verstrekken, tenzij hij de cliënt daarover heeft ingelicht.

Het doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een cliënt die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet in mag grijpen. Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig.

Het vragen van toestemming

Toestemming is niet nodig, medeweten wel. Bij acuut levensgevaar is medeweten zelfs niet nodig. Bij het verstrekken van gegevens van een cliënt aan een ander, *dus ook bij het doen van een melding* aan het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling, ZAT, Zorg voor Jeugd, geldt als hoofdregel dat de beroepskracht zich inspant om toestemming voor zijn melding te krijgen. Geeft de cliënt zijn toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigert de cliënt ondanks de inspanning van de beroepskracht zijn toestemming, dan houdt het niet op maar maakt de beroepskracht een nieuwe afweging,

Er kunnen zich situaties voordoen waarin de beroepskracht alleen door te spreken zijn cliënt kan helpen, terwijl hij voor dit spreken geen toestemming krijgt. Er kan in dat geval sprake zijn van een conflict van plichten. De plicht om te zwijgen vanwege het beroepsgeheim botst met de plicht om de cliënt te helpen juist door met een ander over hem te spreken. Het gaat dan altijd om een cliënt die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de aanpak te betrekken.

In de (tucht)rechtspraak wordt in geval van een conflict van plichten erkend dat een beroepskracht ook zonder toestemming van de cliënt over hem mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen.

Bijlage III

Vormen van kindermishandeling:

Kindermishandeling is onder te verdelen in meerdere vormen. In de praktijk komen in een situatie waarin een of meer kinderen mishandeld worden, vaak verschillende vormen van mishandeling tegelijk voor.

- Lichamelijke mishandeling
- Lichamelijke verwaarlozing
- Psychische mishandeling
- Psychische verwaarlozing
- Seksueel misbruik
- Getuige van huiselijk geweld
- Meisjesbesnijdenis

Belangrijke andere bijzondere vormen van kindermishandeling:

- Shaken-baby syndroom
- Geweld tegen een ongeboren baby door verslaving
- Vechtscheiding
- Loverboys
- Misbruik via internet / kinderpornografie
- Nagebootste stoornis bij volmacht (Münchhausen by Proxy)
- Huwelijksdwang/eergerelateerd geweld
- Informatie over Eergerelateerd geweld vanuit Movisie
- Grensoverschrijdend gedrag van kinderen / cliënten onderling
- Kindermishandeling of (machts)misbruik door beroepsbeoefenaar

Vormen van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties

- (ex)partnergeweld/relatiegeweld
- kindermishandeling
- ouderenmishandeling
- eergerelateerd geweld
- huwelijksdwang en achterlating
- oudermishandeling
- ontspoorde (mantel)zorg
- mensenhandel
- loverboys
- seksueel grensoverschrijdend gedrag kinderen/jongeren onderling
- achterlating/huwelijksdwang
- vechtscheiding
- stalking/belaging
- jeugdprostitutie
- geweld tegen een ongeboren kind door verslaving

Bij huiselijk geweld kan er sprake zijn van één of meer vormen van lichamelijke verwaarlozing, lichamelijke mishandeling, psychische verwaarlozing, psychische mishandeling en/of seksueel geweld.